

Luovien alojen klusterin kokous

MUISTIO

Aika: 25.3.2026 klo 9.00–11.30

Paikka: Lapin liitto, Rovaniemi

Osallistujat:

Julius	Oförsagd	Arctic Factory, klusterin puheenjohtaja
Jussi Olavi	Jokinen	Arctic Factory
Joonas	Martikainen	Hiljaisuus ry
Juho	Tuovila	Kemin Osaajat
Tytti	Mäenpää	Lappi design
Ida	Tirkkonen	Lapin elokuvakomissio
Samuli	Valkama	Lapin AMK, FrostBit, Lapin ylioppilasteatteri
Inga	Savukoski	Lapin elinvoimakeskus
Päivi	Holopainen	Lapin elinvoimakeskus, ennakointivastaava
Katariina	Imporanta	Lapin liitto
Niina	Oinas	Lapin yliopisto, Koulutus- ja kehittämisspalvelut
Heikki	Tikkanen	Lapin yliopisto
Siiri	Paananen	Lapin yliopisto
Jussi	Leipälä	Lappia
Katja	Jaako	Meri-Lapin työllisyysalue
Emmi	Harjuniemi	Muutostoimisto Kuohu
Hanna	Hietajärvi	Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Mika	Mäki-Petäjä	Rovaseudun työllisyysalue

Vieraileva asiantuntija:

Ari Karjalainen Lapin AMK

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9.10. Käytiin läpi osallistujat.

2. Kaksoiskehittäminen ja kaksoiskäyttö luovilla aloilla

Ennakkoinnin toimialaklusterien yhteiseksi teemaksi vuodelle 2026 on valittu kaksoiskehittäminen ja kaksoiskäyttö. Ari Karjalainen Lapin ammattikorkeakoululta esitteli Drone Operation Centeriä. Käytiin yhteistä keskustelua. Arin esitys muistion liitteenä.

Rajapinnat luovien alojen osalta - nostoja keskustelusta esityksen pohjalta:

- Lapin yliopisto yksi Centerin perustajajäsen – yhteistyön tavat tulee löytää toiminnassa.
- Sovellusaloina mm. kuvaus- ja elokuvateollisuus. Yhteistyön paikkana mm. teknologioiden hyödyntäminen luovilla aloilla.
- Luovien alojen toimija voi päästä mukaan hyödyntämällä teknologiaa, esim. Kota Collective.
- Missä toiminnassa voidaan hyödyntää droneja? Entä mitä laitteita voidaan integroida droneen?
- Myös hyödyntäminen erityisryhmien kanssa. Viedään eteenpäin autonomia maassa liikkuvia.
- Taide- ja kulttuuripalvelut: esittävä taide, valotaide, drone-showt.
- Yrityksillä on kiinnostusta – matalalla kynnyksellä kannattaa olla yhteyksissä, jos yrityksiä kiinnostaa yhteistyö.
- Elokuva/kuvausteollisuudella paljon tarpeita ja ongelmia ratkaistavana arktisissa olosuhteissa (mm. kantama, akku, lapojen jäätyminen).

- Hankkeella tehdään TKI-työtä: tuotteiden ympärillä tapahtuvaa testaamista/kehittämistä ja ympäristöjä, joita yksittäisten yritysten ei kannata lähteä toteuttamaan, mm. älykkyys, autonomisuus, payloadien kehittäminen. Testausalueena nyt Hirvas.
- Lapissa on kyky kehittää droneihin liittyviä asioita (labra) – toivotaan yrityksiltä aiheita/tarpeita, joihin lähdetään etsimään ratkaisuja.
- Mahdollisuus: rahaa satsataan nyt paljon puolustuskehittämiseen – mahdollistaa kaksikehittämisen toiminnan.
- Jatko vuoropuhelulle – matalalla kynnyksellä toimiva kokeilutyypinen ympäristö. Mahdollista hakea hanketta kokeilutyypiseen toimintaan.

Nostoja aiheesta mitä mahdollisuuksia kaksoiskäyttö antaa luoville aloille?

- Sota ja elokuvateollisuus menneet aina yhtä matkaa - hiljaisuus huomaamattomuus (luontokuvaus/sota).
- Kaksikäyttötuotteiden markkinointi ja viestiminen: tarinallistaminen, konkretisointi, kerrotaan laadukkailla tavoilla (helpottaa rahoituksen saamista)
- Mahdollisuuksia: kuvauspaikat, tilat, joihin ei olisi helppoa muutoin päästä.
- Aihe on haastava (puolustusteollisuus) – vaatii ison ajatusjumpan, kuinka kohdata arvopohjalta. Jos halutaan luovia aloja mukaan enemmän, tarvitaan työpajoja ja fasilitoituja keskusteluja, jotta löydetään yhteiset pohjat ja yhteinen kieli.
- Luova ajattelu kaksoiskäyttöelementtinä – miten sitä tuotaisiin käyttöön?
- Virtuaalinen koulutus, simulaatiot - luovilla aloilla mahdollista tarjota ratkaisuja ja sisältöjä mm. de-eskalointi, strategiat/taktiikat → luovat tarinankertoajat.

1. Rakennerahastojen ajankohtaiset

Hanna Hietajärvi Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksesta kertoi Rakennerahastojen ajankohtaisista kuulumisista. Hannan esitys muistion liitteenä.

Tänä vuonna rahoitettu kolme luovien alojen hanketta (100% enemmän kuin viime vuonna).

Rahoitetut: mikroyrityksiä, toimintaympäristöavustus, kansainvälistymisen puoli, kulttuurivienti. Tietopalvelusta löytyy kaikki rahoitetut hankkeet – toivotaan että tulisi lisää. Yritysten kehittämisavustus sopii aika lailla mihin vaan.

Luovilla aloilla moni tekee yksin – onko rahoituksessa rajattu yritysmuotoa/yritysten kokoa rahoituksen hakijana? Onko kulttuuriosuuskunnat rajattu pois? Rahoitus on kohdennettu pk-yrityksille (myös yksinyrittäjät), suuryrityksiä tuetaan vain hyvin tiukasti. PK-yritykset nimenomaan keskiössä. Toiminta-avustuksessa hakijana voi olla voittoa tavoittelematon yritys. Yrityspuolella on tärkeää hankesuunnitelma, selvyys kustannuksista ja omarahoitusosuus (kustannukset maksetaan jälkikäteen) – ongelmana usein, mistä löytyy pääoma omarahoitukseen hankkeen toteuttamisessa. Finnveran mikroyrityslaina on yksi mahdollisuus.

2. Lapin kulttuurin ja luovien alojen kasvuohjelman ajankohtaista

Katariina kertoi ajankohtaisesta tilanteesta. Kasvuohjelma on työn alla ja viime perjantaina luonnosta on esitelty kasvuohjelmakahveilla. Ohjelma on 36-sivuinen ja sen tuottaa Arctic Factory. Menossa kommentoitavaksi Otakantaa-fi-palveluun kolmeksi viikoksi. 19.5. pidetään julkaisuwebinaari. Finmarkin läänin kanssa on haettu Interreg Aurorasta rahoitusta jatkohankkeen valmisteluun: kasvuohjelman eteenpäinviemiseen. 24.9. kulttuurifoorumissa mietitään, miten viedään kasvuohjelmaa eteenpäin.

Nostoja keskustelusta:

- Toivottavasti kasvuohjelma otetaan aktiivisesti käyttöön – paperi on tärkeä työkalu, joka synnyttää käytäntöjä. Toivottavasti toimijoille (mm. maakuntaliitto, elinvoimakeskus ja kunnat) siitä tulee työkalu jatkuvaan kehittämiseen.
- Toivotaan kommentteja mm. rahoituksen hakuun ohjaukseen. Esim. LUMO-hankkeessa rahoittaja arvosti, että maakunnassa on tunnistettu hankeaiheeseen tarve. Tärkeä asiakirja mm. hankerahoituksia haettaessa.
- Millä tavalla tekoäly näkyy kasvuohjelmassa? Arvostetaanko tekijänoikeudellista näkökulmaa? Tekoälystä ei mainita kasvuohjelmassa. IPR:stä puhutaan, mutta olisiko hyvä kuitenkin kytkeä mukaan myös tekoäly. Miten voidaan tuoda näkyväksi, että tekoäly ei voi korvata ihmisen tekemää?

3. Osallistujien ajankohtaiset asiat

Heikki: LeveLappi -hanke loppuillaan ja päättyy toukokuun loppuun. Hankkeessa aiheena peliliiketoiminnan pilotointi. Yksi yritys saatiin syntymään ja rahoitusta saatiin demon tekemiseen. Createc-hankkeessa tuotemuotoilua ym. de Minimis-prototyypointi. Createc-hub on yhteyksissä, kun tulee ajankohtaiseksi. Yritykset tärkeä kohderyhmä.

Siiri: Createch North: AI Leap (Interreg Aurora-rahoitus) hankkeessa hackatoneja ym. myös IP ja etiikka. Tervetuloa tapahtumiin.

Ida: Ensimmäinen vuosi toimintaa takana ja ollut mahtavaa tehdä työtä av-tuotantojen osalta eteenpäin menevien kuntien kanssa. Muistutuksena, että pohjoisessakin on paljon aktiivisia kuntatoimijoita.

Juho: Paljon muutoksia: Kemin osajien osuuskunta lopetti toimintansa – uusi perusteilla. Pyritään työllistämään freelancereita – piilevä hyöty esiin. Tietoa lähiviikkoina lisää.

Jussi L: Lappialla painitaan kulttuurialan vetovoimaisuuden kanssa ja yhteishaut päällä. Ihan hyvälle näyttää ja normivaihtelua näkyy hauissa – hakeutumiseen vaikuttaa jatkosijoittuminen ja työllistyminen. Miten saadaan turvallisempi olo niille, jotka koulutautuvat alalle?

Mika: Parempi työllisyystilanne toimialalla kuin etelässä. Luovan alan työnhakijoissa muusikot ja kuvataiteilijat, joista osa on lähtenyt starttirahalla käynnistämään toimintaa

Niina: [LUMO-hanke](#) sai rahoituksen. Hankkeessa toteutetaan luovien alojen ammattilaisille uraohjauksellisia pienryhmiä yrittäjyyttä miettiville ja yrittäjille. Tulossa tapahtumia ja monialaista yhteistyötä.

Samuli: LeveLappi: kehitetty pelialan liiketoimintaa – videopelibisnes voisi olla uusi ajatus luoville aloille Lapissa: ääni, musiikki, näyttelemine kuuluu myös peleihin. Koulutuksen vakiinnuttaminen Lappiin. Videopelien osalta Samuliin tai Heikkiin yhteyttä. VTST-hanke päättyi ja sai hyvää palautetta, ja jatkohankkeena aloitti Virtuaalituotantoja Lappiin -hanke kehittämään de Minimis-tuella: matkailu, esittävät taiteet ja av-ala. Pidetään infotilaisuuksia, miten yritys pääsee mukaan. Samuliin yhteyttä, jos kiinnostaa.

Joonas: Arctic Arts Summit Umeåssa kesäkuussa. Tulossa ennätysmäärä osallistujia – mm. kulttuuriministerit mukana kaikista maista. Hiljaisuus ry koordinoiva taho Suomen osalta. Pohjoisesta linja-autokuljetus – tarjotaan osallistumismahdollisuus. Sisältöinä: seminaarit, paneelit, taiteelliset sisällöt, verkostoituminen ja rajojen välinen yhteistyö.

Päivi: Aloitettiin toiminta elinvoimakeskukseksi vuoden vaihteessa. Syksyllä Työvoimabarometrin toimialana koulutus-, kulttuuri ja viestintä, jonka toimialatyöpajaan kutsutaan tämän klusterin osallistujat.

Inga: [Strategista kasvua muutoksessa -hankkeen sparrauksia](#) voi käyttää myös luovien alojen yritykset. Täytyy olla päätoiminen yrittäjä.

Jussi J: Kapioston kanssa tehdään tekijänoikeustiedon keruun toimintamallia. Muuta tekemistä: luonnonvarasuunnitelmaa, maining hub-ekosysteemiä, pari Horizon hanketta (Spice: uudistetaan kaupunkikehittämisen mallia ja VTT:n kanssa toinen hanke). Kolmas hakemus tekeillä kv-konsortion kanssa.

Katariina: Brändipöytä 22.4. Posiolla - esitellään brändistrategiaa ja katsotaan visuaalisesti miltä näyttää. Neljä kilpailuetua hahmoteltu ja kulttuuri on yksi voimatekijä.

4. Tärkeimmät tulevaisuusnostot luovien alojen tilanteesta

- Luovilla aloilla on näkyvyyttä ja tarjolla kehittämistukea. Alaan panostetaan valtakunnallisesti ja Lapissa.
- Miten luovilla aloilla vastataan tekoälyn nopeaan kehittymiseen?
- Uusi kasvuohjelma tarjoaa laadullisia mittareita – tarvitaan myös määrällisiä mittareita.
- Kaksoiskehittämisessä on potentiaalia uusien ratkaisujen kehittämisessä ja osaamisen skaalaamisessa – se kuitenkin vaatii luovilla aloilla tarkempaa tunnistamista, jäsentelyä ja arvopohjan käsittelyä. Mahdollisuuksia kaksoiskehittämisessä tunnistetaan, mutta keskusteluyhteys tarvitaan puolustusvoimien ja puolustusalan toimijoiden kanssa. Ymmärrystä tulee kasvattaa puolin ja toisin. Luovilla aloilla on myös annettavaa eri alojen törmäyttämisessä kaksoiskäytön osalta.

5. Muut asiat

4.5. Y-Northilla verkostoitumistilaisuus – luovan alan liiketoiminnan buustaus. Miten uusia liiketoimintamahdollisuuksia voitaisiin edistää.

29.4. lounasinfotilaisuus Virtuaalituotantoja lappiin -hankkeen toiminnasta 11–12.00.

Hankemestarit -tapahtuma tulossa ekosysteemi teemalla

Alan tapahtumia voi vinkata Katariinalle, jotta ne voi liittää luovan alan kasvuohjelman uutiskirjeeseen, joka lähetetään kerran kuussa.

6. Seuraava kokous

8.10.2026 klo 9.00–11.30, Lapin yliopistolla